

Lineární diferenciální rovnice druhého řádu

Nehomogenní rovnice

Petr Liška

Masarykova univerzita

6.12.2024

Nehomogenní lineární diferenciální rovnice

Definice

Uvažme opět rovnici

$$y'' + py' + qy = f(x), \quad p, q \in \mathbb{R}, \quad (1)$$

potom o rovnici

$$y'' + py' + qy = 0 \quad (2)$$

mluvíme jako o *asociované homogenní rovnici k rovnici (1)*.

Lemma

Nechť y_1, y_2 jsou dvě řešení rovnice (1), pak jejich rozdíl $y_0 = y_1 - y_2$ je řešením příslušné asociované homogenní rovnice (2).

Další vlastnosti řešení

Věta

Mějme jedno partikulární řešení y_p nehomogenní rovnice (1) a obecné řešení y_o asociované homogenní rovnice (2). Pak obecné řešení rovnice (1) je

$$y = y_o + y_p.$$

Věta (Princip superpozice)

Je-li y_1 řešení rovnice $L[y] = f_1$ a y_2 je řešení rovnice $L[y] = f_2$, pak $y_1 + y_2$ je řešení rovnice $L[y] = f_1 + f_2$.

Metoda neurčitých koeficientů

- Je-li $f(x) = P_n(x)$, pak partikulární řešení hledáme ve tvaru

$$y_p = x^K Q_n(x),$$

kde $Q_n(x)$ je polynom stejného stupně s neurčitými koeficienty a K je násobnost čísla 0 jako kořene charakteristické rovnice.

- Je-li $f(x) = e^{\alpha x} P_n(x)$, pak partikulární řešení hledáme ve tvaru

$$y_p = x^K e^{\alpha x} Q_n(x),$$

kde $Q_n(x)$ je polynom stejného stupně s neurčitými koeficienty a K je násobnost čísla α jako kořene charakteristické rovnice.

- Je-li $f(x) = e^{\alpha x} (P_n(x) \sin \beta x + Q_m(x) \cos \beta x)$, pak partikulární řešení hledáme ve tvaru

$$y_p = x^K e^{\alpha x} (U_r \sin \beta x + V_r \cos \beta x),$$

kde $r = \max\{m, n\}$, $Q_m(x), V_m(x)$ jsou polynomy stupně r s neurčitými koeficienty a K je násobnost čísla $\alpha + i\beta$ jako kořene charakteristické rovnice.

Metoda variace konstant

Je-li

$$y_0 = c_1 y_1(x) + c_2 y_2(x)$$

obecné řešení asociované homogenní rovnice (2), pak partikulární řešení rovnice (1) je tvaru

$$y_p = c_1(x)y_1(x) + c_2(x)y_2(x),$$

kde $c_1(x)$ a $c_2(x)$ jsou funkce, které jsou řešením soustavy

$$c_1'(x)y_1(x) + c_2'(x)y_2(x) = 0,$$

$$c_1'(x)y_1'(x) + c_2'(x)y_2'(x) = r(x).$$